

Počet zavražděných žen v Turecku dosahuje epidemických rozměrů

- CZ24 News | 23. května 2020

TURECKO: Motiv 50 % vražd nebyl zjištěn, ale 16 % žen bylo zavražděno, protože chtěly učinit důležitá životní rozhodnutí, jako je například rozvod, odmítnutí nabídek usmíření nebo dokonce nepřijetí telefonních hovorů od jejich manželů. 13 % žen pak bylo zabito z "ekonomických důvodů".

Podle platformy "Zastavíme genocidu žen" ("We Will Stop Femicide") bojující za práva tureckých žen bylo během jednoho a půl roku od června 2017 do listopadu 2018 zavražděno 652 žen.

"Jedním z důvodů, proč se tak velký počet žen stává obětí násilí, je neochota příslušných institucí prosazovat současné zákony." — Ústřední ženský výbor turecké Asociace pro lidská práva (HRA), prohlášení "Násilí páchané na ženách je výsledkem politiky diskriminace", 26. srpen 2019.

"V posledních dvou letech se ve vysílání provládního televizního kanálu násilí vůči ženám vyskytovalo skoro na každém kroku - v televizních příbězích byly zmláceny snad všechny ženy." — İlhan Taşcı, zástupce Republikánské lidové strany v Nejvyšší radě pro rozhlas a televizi.

"V našem náboženství jsou životy žen, jejich důstojnost a práva nedotknutelné a jsou svěřeny mužům." — Ali Erbaş, prezident Diyanetu - tureckého Direktoriátu pro náboženské záležitosti.

25. listopadu 2019, což je Mezinárodní den za odstranění násilí páchaného na ženách, se tisíce tureckých žen zúčastnily demonstrace na istanbulsém náměstí Taksim. Ženy protestovaly proti rostoucímu počtu vražd, které páchají muži na ženách v rámci rodiny. Po přečtení prohlášení pro tisk však demonstranty napadla policie slzným plynem a plastickými projektily.

Vraždy žen spáchané příbuznými muži - zejména manžely nebo bývalými manžely - se v Turecku staly nebezpečným trendem. Za zmínku stojí zejména brutální vražda 38leté Emine Bulut spáchaná jejím bývalým manželem před zraky jejich desetileté dcery, ke které došlo 18. srpna 2019.

Emine Bulut se sešla v kavárně ve městě Kirikkale se svým bývalým manželem, se kterým byla již několik let rozvedena. Ten ji před očima jejich dítěte několikrát bodnul do krku. Na videu, které zachytilo útok a které se stalo na sociálních sítích virálním, je zachycena pobodaná Emine Bulut, zalitá krví, jak křičí: "Nechci umřít," a jak její vyděšené dítě křičí spolu s ní.

V reakci na tento útok uspořádaly ženy po celém Turecku demonstrace, na kterých byla tato vražda odsouzena, a ženy vyzvaly vládu, aby zajistila jejich ochranu.

Děsivá vražda Emine Bulut však byla v Turecku pouze jedním z mnoha útoků mužů na ženy. Následující příklady, pouze od měsíce srpna 2019, ilustrují závažnost situace:

- 22. srpna 2019. Žena byla ubodána svým násilnickým manželem. Soud čtyři dny před vraždou vynesl rozsudek, že manžel se nesmí k ženě přiblížit.
- 24. srpna 2019. Žena, která krátce předtím porodila, byla na nemocničním lůžku zbita a pobodána svým manželem. Žena požádala o rozvod kvůli domácímu násilí.
- 24. srpna 2019. Muž zavraždil svou ženu a dceru.
- 25. srpna 2019. Žena byla zavražděna výstřelem do hlavy. Její tělo bylo nalezeno v blízkosti jejího domu. Jako podezřelý z její vraždy byl zatčen její manžel.
- 25. srpna 2019. Žena byla svým manželem zastřelena poté, co požádala o rozvod.

- 27. srpna 2019. Manžel pobodal a vážně zranil svoji ženu před zraky jejich čtyřleté dcery. Žena předtím požádala o rozvod.
- 27. srpna 2019. Muž uškrtil šátkem svou manželku.

Podle platformy "Zastavíme genocidu žen" bojující za práva tureckých žen bylo během jednoho a půl roku od června 2017 do listopadu 2018 zavražděno 652 žen.

V říjnu 2018 nebyli pachatelé těchto násilných činů identifikováni v 37 % případů. Vyšetřování ukázala, že zbytek vražd byl spáchán manželem, přítelem, bývalým přítelem, bratrem, otcem nebo jiným mužským příbuzným. Motiv 50 % vražd nebyl zjištěn, ale 16 % žen bylo zavražděno, protože ženy chtěly učinit důležitá životní rozhodnutí, jako je například rozvod, odmítnutí nabídek usmíření nebo dokonce nepřijetí telefonních hovorů od jejich manželů. 13 % žen pak bylo zabito z "ekonomických důvodů".

Ústřední ženský výbor turecké Asociace pro lidská práva (HRA) vydal 26. srpna 2019 prohlášení "Násilí páchané na ženách je výsledkem diskriminační politiky", zde je úryvek:

"Ochrany žen před násilím mužů lze dosáhnout pouze prostřednictvím státní politiky zaměřené na prosazování rovnosti žen a mužů. Jedním z důvodů, proč se tak velký počet žen stává obětí násilí, je neochota příslušných institucí prosazovat současné zákony."

"Ustanovení Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW, *Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination Against Women*), kterou Turecko ratifikovalo a uvedlo v platnost v roce 1985, však nejsou realizována. Výbor pro odstranění diskriminace žen vydal doporučení č. 35 o genderově podmíněném násilí na ženách, které ve svém šestnáctém odstavci výslovně uvádí: 'Genderově podmíněné násilí páchané na ženách může za určitých okolností znamenat mimo jiné i mučení nebo kruté, nelidské a ponižující zacházení, včetně případů znásilnění, domácího násilí nebo jiného špatného zacházení.'"

"Istanbulská úmluva byla Tureckem podepsána 11. května 2011 a ratifikována 14. března 2012. Účelem Istanbulské úmluvy je chránit ženy před všemi formami násilí a předcházet, stíhat a odstraňovat násilí na ženách a domácí násilí; přispívat k odstranění všech forem diskriminace žen a podporovat skutečnou rovnost žen a mužů, včetně posílení postavení žen, vypracováním komplexního rámce, a opatření na ochranu a pomoc všem obětem násilí páchaného na ženách a domácího násilí; mezinárodní spolupráce s cílem odstranit násilí páchané na ženách a domácí násilí, poskytovat podporu a pomoc organizacím a donucovacím orgánům při účinné spolupráci za účelem přijetí a integrovaného přístupu k odstranění násilí páchaného na ženách a domácího násilí. Případy násilí však odhalují, že se tato ustanovení neuplatňují, že články Istanbulské úmluvy nejsou dodržovány, a že je nikdy žádné instituce nepřijaly za své."

"Navíc, kdyby úřady umožnily dostatečné uplatňování Ústavy a zákona č. 6284, násilí na ženách by bylo zabráněno."

Neochota vymáhat platné zákony je však podle HRA jen částí problému, svůj díl viny mají také média a hlavní náboženské instituce v Turecku:

"... V různých televizních pořadech je násilí normalizováno. Během posledních 8 měsíců bylo na Nejvyšší radě pro rozhlas a televizi podáno 16 000 stížností kvůli násilnému obsahu vysílaného televizí, ale ani jedna stížnost nebyla na schůzi rady projednána, jak uvedl člen Nejvyšší rady pro rozhlas a televizi İlhan Taşcı, zastupující v této radě Republikánskou lidovou stranu. Poslanec Taşcı vyjádřil děsivou pravdu o násilí na ženách, když řekl: 'V posledních dvou letech se ve vysílání provládního televizního kanálu násilí vůči ženám vyskytovalo skoro na každém kroku - v televizních

příbězích byly zmláceny snad všechny ženy.'"

"Prohlášení Diyanetu [tureckého Direktoriátu pro náboženské záležitosti] k problému násilí na ženách je ve skutečnosti doslovným vyjádřením postojů, které formují základy násilí. Prezident Diyanetu Ali Erbaş řekl: 'V našem náboženství jsou životy žen, jejich důstojnost a práva nedotknutelné a jsou svěřeny mužům.' Tímto prohlášením, že všechna práva žen jsou svěřena mužům, vlastně ženy objektivizoval. Avšak my ženy nejsme svěřeny mužům ani vládě, která reprezentuje muže [a jejich nadřazenost]."

Prohlášením, že život žen, jejich důstojnost a práva jsou "svěřeny mužům", Erbaş vlastně prohlásil, že ženy nemají právo ani schopnosti si samy rozhodovat o svém životě bez souhlasu mužů. Zdá se tedy, že ženy chápe jako "předměty patřící mužům", což znamená, že implementace práv žen, včetně práva na život, mají na starosti muži. Erbaş – stejně jako mnoho dalších islámských státních orgánů v Turecku – odmítá pochopit, že práva žen jsou základní, přirozená, a nezcizitelná práva, a že ženy mají na tato práva nárok.

Turecká Asociace pro lidská práva uvedla seznam požadavků, které je třeba splnit, aby byla tato netolerovatelná situace napravena. Jedná se o tyto požadavky:

- Je třeba zvýšit počet azylových domů pro matky s dětmi a nabídnout jim chráněné pracovní příležitosti.
- Mělo by být zahájeno efektivní vyšetřování osob zapojených do násilných činů proti ženám; měla by být opuštěna politika beztrestnosti; mělo by být omezeno snižování trestů z důvodů jako je například dobré chování, a mělo by být zamezeno rozsudkům vycházejícím z osobních názorů soudců.
- Měly by být zřízeny agentury založené na rovnosti žen a mužů, které by neměly být doménou mužů, ale naopak žen.
- Mělo by dojít k revizi struktur orgánů pro vymáhání práva a struktur soudnictví s cílem, aby se více zaměřily na ochranu jednotlivců, nikoli rodiny; jejich pracovníci by měli být v tomto smyslu vyškoleni.
- Rozhlasové a televizní vysílání a zveřejňování materiálů, kde je legitimizováno násilí na ženách by mělo být neprodleně zastaveno.

Misogynní prohlášení některých vládních činitelů, která ukazují, že jsou proti genderové rovnosti; úředníci institucí činných v trestním řízení a soudní úředníci, kterým se nedaří, nebo odmítají uplatňovat zákony chránící ženy; extrémně násilný televizní obsah zaměřený na ženy; náboženské učení, které podporuje násilí páchané na ženách – to vše vede v Turecku k mnoha vraždám a zneužívání a týrání žen.

Uzay Bulut je turecká novinářka